

Valtioneuvoston asetus valtioneuvoston ohjesäännön muuttamisesta

1 Asian tausta, nykytila ja muutosehdotusten keskeinen sisältö

Valtioneuvoston ohjesäännössä (262/2003) säädetään ministeriön toimialasta, päätösvallasta ja sen siirrosta virkamiehelle, päätösvallan pidätysoikeudesta, esittelystä ministeriöissä, ministeriöiden esittelijöistä sekä virkamiesten kelpoisuusvaatimuksista ja tehtävistä. Valtion aluehallintouudistuksen johdosta useita ohjesäännön kohtia tulee täsmentää. Ohjesääntöä tulee muuttaa vastaamaan lupa- ja valvontavirastosta annetun lain (530/2025), sekä elinvoimakeskuksista ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksista annetun lain (531/2025) säännöksiä, mikä edellyttää valtiovarainministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön toimialojen täsmentämistä. Muutos lakiin hyvinvointialueesta (611/2021) edellyttää lisäksi valtiovarainministeriön toimialan täsmentämistä kattamaan hyvinvointialueiden ohjaustehtävän kokonaisuudessaan.

Ulkoministeriön toimialaan ehdotetaan lisättäväksi viennin edistäminen ulkomailla. Lisäyksellä selkeytettäisiin ulkoministeriön roolia vienninedistäjänä, kun Business Finland Oy:n viennin edistämiseen liittyvien ulkomaantoimintojen integroimisen myötä ulkoministeriö ulkomaan edustustoineen on valtionhallinnon ainoa vienninedistämisorganisaatio ulkomailla.

Valtion aluehallintouudistus

Tasavallan presidentti on 27.6.2025 vahvistanut valtion aluehallintouudistukseen liittyvät lait, jotka tulevat voimaan 1.1.2026. Valtion aluehallintouudistuksen myötä aluehallintovirastot ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus lakkaavat ja näiden tilalle tulee yksi valtakunnallinen Lupa- ja valvontavirasto, 10 elinvoimakeskusta ja yksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus. Muutos edellyttää valtioneuvoston ohjesäännön päivittämistä.

Muutoksia on tarve tehdä säännökseen valtioneuvoston yleisistunnossa ratkaistavista yleisistä asioista, kaikille ministeriöille kuuluvia tehtäviä koskevaan säännökseen, sekä valtiovarainministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriöiden toimialoihin.

Hyvinvointialueiden ohjaus

Valtiovarainministeriölle valtioneuvoston ohjesäännössä säädettyä toimialaa ehdotetaan tarkennettavaksi johtuen hyvinvointialuelain 11 §:n muuttamisesta (HE 2/2024 vp). Elokuussa 2024 voimaan tulleen säännöksen mukaan valtiovarainministeriö seuraa yleisesti hyvinvointialueiden toimintaa ja taloutta ja vastaa hyvinvointialueiden talouden ja hallinnon yleisestä ohjauksesta sekä

toiminnan yleisestä ohjauksesta siltä osin kuin sitä ei ole säädetty sosiaali- ja terveysministeriön, sisäministeriön tai muun ministeriön toimivaltaan kuuluvaksi. Valtiovarainministeriö sovittaa yhteen valtioneuvostossa tehtävää hyvinvointialueiden ohjausta sekä huolehtii, että hyvinvointialueiden itsehallinto otetaan huomioon hyvinvointialueita koskevan lainsäädännön valmistelussa. Muutos toimialassa vastaisi hyvinvointialueilla valtiovarainministeriölle säädettyä tehtävää.

Viennin edistäminen

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman (20.6.2023) mukaan Team Finland -verkoston toiminta ja johtaminen uudistetaan yhteistyössä elinkeinoelämän kanssa tukemaan Suomen strategisia intressejä, ja vahvistetaan ulkoministeriön ohjausroolia valtion viennin ja kansainvälistymisen edistämistoiminnoissa. Hallitusohjelman mukaan myös selvitetään Business Finlandin ulkomaantoimintojen siirtämistä osaksi Suomen edustustoverkkoa.

Business Finland -niminen osakeyhtiö on valtio-omisteinen erityistehtäväyhtiö, joka tarjoaa yrityksille viennin edistämisen palveluita. Business Finland Oy:tä hallinnoi työ- ja elinkeinoministeriön ohjauksen ja valvonnan alla oleva Innovaatorahoituskeskus Business Finland, joka kuuluu työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalaan. Ulkoministeriö ja työ- ja elinkeinoministeriö perustivat lokakuussa 2023 työryhmän selvittämään hallitusohjelman kirjausten konkreettisten toimeenpanon edellytyksiä, keinoja ja mahdollisia vaikutuksia. Virkamiestyöryhmän selvitys Team Finland -verkoston toiminnan ja johtamisen uudistamisesta valmistui 6.2.2024 ja siinä ehdotettiin kolmea ratkaisumallia. Virkamiesselvityksen etenemismahdollisuuksien pohjalta työllisyyden ja yrittäjyyden ministerityöryhmä linjasi 14.6.2024 Team Finland -verkoston johtamisrakenteen uudistamisesta kotimaassa sekä Business Finlandin ulkomaantoimintojen integroimisesta ulkoasiainhallintoon.

Valtioneuvoston 3.9.2024 budjettiriihessä tekemän päätöksen mukaisesti Business Finland Oy:n vuoden 2025 ulkomaanverkostoa koskeva budjettirahoitus on siirretty ulkoministeriön hallinnonalalle 1.1.2025 alkaen 31.12.2025 asti. Kuluvan vuoden siirtymäkauden kattavana siltaratkaisuna Business Finland Oy tuottaa yrityspalvelut ulkomaanverkossa nykyisten palveluprosessien mukaisesti ulkoministeriön hankkimana. Osapuolet ovat sopineet vuoden 2025 kattavasta väliaikaisesta järjestelystä palvelusopimuksella. Business Finland Oy:n vienninedistämisen ulkomaantoiminnot integroidaan suoraan ulkoasiainhallinnon rakenteisiin 1.1.2026 alkaen.

2 Säännöskohtaiset perustelut

3 §. *Valtioneuvoston yleisistunnossa ratkaistavat yleiset asiat.* Pykälässä on säädetty valtioneuvoston yleisistunnon toimivallasta yleisissä asioissa. Yksityiskohtainen rajanveto yleisistunnon ja ministeriöiden toimivallan välillä määritellään valtioneuvoston ohjesäännössä (HE 1/1998 vp, 67 §:n yksityiskohtaiset perustelut).

Valtioneuvoston ohjesäännön 3 §:n 15 -kohtaa ehdotetaan muutettavaksi niin, että se sisältäisi yksinomaan hätäkeskuslaitoksen yhteistoiminta-alueet, muutoin säännös on vanhentunut. Voimassa

olevan säännöksen mukaan valtioneuvoston yleisistunto päättää aluehallintovirastojen sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten lukumäärät, toimialueet, nimet ja toimipaikat, valtion aluehallinnon muut toimialueet, hätäkeskuslaitoksen yhteistoiminta-alueet ja kihlakuntien alueet sekä käräjäoikeuksien tuomiopiirit, jollei jaotus noudata kihlakuntajakoa.

Aluehallintouudistuksen myötä aluehallinnon toimipaikoista säädetään laissa tai valtioneuvoston asetuksessa, taikka päätetään lain valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen perusteista (728/2021) nojalla. Kihlakunnat on lakkautettu vuonna 2008 ja käräjäoikeusverkoston uudistus on tullut voimaan vuonna 2019. Nykyisin käräjäoikeuksien tuomiopiireistä säädetään valtioneuvoston asetuksella ja käräjäoikeuksien kanslioista ja istuntopaikoista oikeusministeriön asetuksella. Näin ollen aluehallinnon toimialueita, käräjäoikeuksien tuomiopiirejä ja kihlakuntia koskevat maininnat voidaan poistaa 3 § 15 -kohdasta.

11 §. *Kaikille ministeriöille kuuluvat tehtävät.* Säännöksen 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että siitä poistettaisiin maininnat Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta ja aluehallintoviraston ohjauksesta. Lupa- ja valvontaviraston ohjauksesta on säädetty Lupa- ja valvontavirastosta annetun lain 9 §ssä ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen ohjauksesta on säädetty elinvoimakeskuksesta sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 15 §:ssä. Ministeriöille kuuluvista aluehallintouudistuksen mukaisista ohjaustehtävistä ei ole enää tarpeen säätää valtioneuvoston ohjesäännön 11 §:ssä, kun asiasta on säädetty laissa.

13 §. *Ulkoministeriön toimiala.* Ulkoministeriön toimialaa koskevaan säännökseen toimialasta ja siihen ehdotetaan lisättäväksi uusi 10 -kohta *viennin edistäminen ulkomailla*. Lisäyksellä selkeytettäisiin ulkoministeriön roolia vienninedistäjänä, sillä Business Finland Oy:n viennin edistämiseen liittyvien ulkomaantoimintojen integroimisen myötä ulkoministeriö ulkomaan edustustoiheen on valtionhallinnon ainoa vienninedistämisorganisaatio ulkomailla.

Edustuston tehtävästä viennin ja kansainvälistymisen edistämässä säädetään ulkoasiainhallinnosta annetun valtioneuvoston asetuksen (256/2000) 20 a §:ssä, jonka mukaan suurlähetystön ja konsuliedustuston tehtäviin kuuluvat viennin ja investointien edistämisen viranomaispalvelut ulkomailla. Pykälän mukaan edustuston päällikkö johtaa viennin ja investointien edistämistoimintaa asemamaassa. Ulkoministeriöstä annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n 7-kohdan mukaan ulkoministeriön tehtäviä ovat viennin ja investointien edistämisen viranomaispalvelut ulkomailla.

Ulkoministeriön nykyiseen toimialaan kuuluva kauppapolitiikka ja kaupallis-taloudelliset suhteet ei riittävällä tavalla kuvaa viennin edistämisen kokonaisuutta.

Esityksellä ei olisi vaikutusta valtioneuvoston ohjesäännön 21 § 6 kohdassa mainittuun työ- ja elinkeinoministeriön toimialaan, johon kuuluvat innovaatio- ja teknologiapolitiikka, yritysten kansainvälistyminen ja tekninen turvallisuus.

Jatkossakin Business Finland ja Finnvera Oyj ovat työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan laitoksia, joilla on viennin edistämiseen liittyviä lakisääteisiä tehtäviä. Näistä tehtävistä on säädetty laissa Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä (1146/2017) ja Finnverasta useassa eri laissa, mukaan lukien valtion vientitakuutoiminnasta annetussa laissa (422/2001).

Säännöksen 9 -kohta muutetaan päättymään puolipisteeseen säädösteknisestä syystä.

17 §. *Valtiovarainministeriön toimiala.* Voimassa olevan pykälän 12 –kohdan mukaan valtiovarainministeriön toimialaan kuuluu aluehallintovirastojen yleishallinnollinen ohjaus. Aluehallintouudistuksesta johtuen jatkossa valtiovarainministeriön toimialaan kuuluisi Lupa- ja valvontaviraston yleishallinnollinen ohjaus.

Valtiovarainministeriön toimialaa koskevan 13 a -kohtaa täsmennettäisiin vastaamaan hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 11 §:n 1 momenttia.

Säännöstä täsmennettäisiin kattamaan hyvinvointialueiden hallinnon ja talouden ohjauksen sijaan hyvinvointialueiden hallinnon, talouden ja *toiminnan yleinen* ohjaus.

Valtiovarainministeriölle 13 a -kohdassa säädettyä kohdassa muutettiin viimeksi 14.12.2023, kun hyvinvointialueiden ohjausta koskeva lainsäädäntö ei ollut vielä voimassa. Sanamuodon mukaista täsmennämistä on pidettävä tarpeellisena ottaen huomioon alueiden itsenäisen aseman. Esitetty muutos yhdenmukaistaa oikeustilaa ja varmistaa, ettei ohjaustehtävään jää kattamattomia alueita.

21 §. *Työ- ja elinkeinoministeriön toimiala.* Voimassa olevan pykälän 9 –kohdan mukaan työ- ja elinkeinoministeriön toimialaan kuuluu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten yleishallinnollinen ohjaus. Aluehallintouudistuksesta johtuen jatkossa ministeriön toimialaan kuuluisi elinvoimakeskusten ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen yleishallinnollinen ohjaus.

3 Vaikutusten arviointi

Viennin edistämisen osalta uudistuksen läpinäkyvyyden ja ohjauksen selkeyttämiseksi sekä siirrettävien toimintojen kulujen helpomman tarkastelun varmistamiseksi ulkoministeriön pääluokkaan 24 lisättiin uusi momentti 24.01.02 Team Finland -uudistuksen vienninedistämisen palvelut, johon siirrettiin määrärahat työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalta momentilta 32.01.05 Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin toimintamenot. Siirto otettiin huomioon ensimmäisen kerran vuoden 2025 talousarviossa ja sitä täydennetään vuoden 2026 talousarvioesityksessä talouspoliittisen ministerivaliokunnan linjausten mukaisesti. Uudistuksessa otetaan huomioon valtion asettamat tuottavuussäästöt.

Business Finlandin ulkomaantoimintojen integroinnin jälkeen Suomella on ulkomaanverkostossa yksi julkisin varoin ylläpidettävä vienninedistämisen organisaatio. Jatkossa vienninedistämistä toteutetaan

kullakin kohdemarkkinalla yhtenäisen tiimin voimin. Tämä parantaa yrityspalvelujen tehokkuutta. Yritysten näkökulmasta palveluiden saatavuus selkiytyy ja helpottuu, kun vienninedistämispalvelut ulkomailla ovat saatavilla yhden luukun -periaatteella.

Business Finlandin ulkomaantoimintojen integrointi ulkoasiainhallintoon toteutetaan niin, että palvelut suomalaisille yrityksille jatkuvat katkeamattomia. Business Finlandin nykyiset ulkomaanverkon palvelut yhdistetään ulkoministeriön yrityspalvelukokonaisuuteen.

Business Finland Oy:n vienninedistämisen ulkomaantoimintojen siirto ulkoasiainhallinnolle merkitsee ulkoasiainhallinnon henkilöstömäärän kasvua sekä Suomessa että ulkomaanverkostossa. Business Finlandista ulkoasiainhallinnolle siirtyviin toimintoihin työtä tekevien ja ulkoasiainhallintoon siirtyvien työntekijöiden siirto toteutetaan kunkin maan paikallisen lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Ulkoministeriön organisaatorakennetta koskevat mahdolliset muutostarpeet arvioidaan osana integraatiota.

Muilta osin valtioneuvoston ohjesääntöön tehtävillä muutoksilla ainoastaan kodifioitaisiin ohjesääntöön jo nykyisin toimialoille kuuluvia, laissa säädettyjä tehtäviä, joten niistä ei aiheutuisi vaikutuksia hallinnonaloille.

4 Asetuksenantovaltuudet

Valtioneuvostosta annetun lain (175/2003, jäljempänä valtioneuvostolaki) 2 §:n 1 momentin mukaan ministeriöiden toimialasta ja asioiden jaosta niiden kesken säädetään lailla tai valtioneuvoston asetuksella. Käytännössä ministeriöiden toimialasta säädetään valtioneuvoston asetuksena annettavassa valtioneuvoston ohjesäännössä.

Valtioneuvostolain 12 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvostolle kuuluvat asiat ratkaistaan valtioneuvoston yleisistunnossa tai ministeriössä. Pykälän 2 momentissa luetteloidaan yleisistunnossa ratkaistavia asioita. Lisäksi 2 momentissa säädetään, että yleisistunnossa ratkaistavista asioista säädetään perustuslaissa, laissa tai valtioneuvoston asetuksella. Pykälän 3 momentin mukaan muut kuin 2 momentissa tarkoitetut valtioneuvostolle kuuluvat asiat ratkaistaan ministeriössä.

5 Asian valmistelu

Asetusmuutos on valmisteltu valtioneuvoston kansliassa valtiovarainministeriön ja ulkoministeriön aloitteesta, yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa.

Asetusehdotuksesta on pyydetty lausunnot kaikilta ministeriöiltä sekä valtioneuvoston oikeuskanslerilta. Asetusehdotus on ollut lausunnolla 28.11.– 22.12.2025. Lausuntoaika on ollut lainvalmistelun kuulemisoppaassa mainittua kuutta viikkoa lyhyempi asian kiireellisyyden vuoksi,

koska eräiden ehdotusten on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2026 alusta lukien. Lausuntokierroksella asiaan ei esitetty uusia huomioita.

Asetusehdotus on ollut tarkastettavana oikeusministeriön lainvalmisteluosaston laintarkastuksessa.

6 Voimaantulo

Ohjesäännön muutosten ehdotetaan tulevan voimaan 1.1.2026.

7 Esitys

Esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen valtioneuvoston ohjesäännön muuttamisesta.